

ספורנו פרשת ויקרא

ויקרא פרק ה, יז-יט

(יז) וְאִם-לְנֶפֶשׁ כִּי תִחַטָּא וְעָשְׂתָהּ אַחַת מִכָּל-מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָהּ וְלֹא-יָדַע וְאָשָׁם וְנָשָׂא עֹנֹו: (יח) וְהֵבִיא אֵיל תְּמִים מִן-הַצֹּאן בְּעֶרְכָּךְ לְאָשָׁם אֶל-הַכֹּהֵן וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שְׁגֵגָתוֹ אֲשֶׁר-שָׁגָג וְהוּא לֹא-יָדַע וְנִסְלַח לוֹ: (יט) אָשָׁם הוּא אָשָׁם אָשָׁם לָהּ:

רש"י ויקרא פרק ה

(יז) ולא ידע ואשם והביא - הענין הזה מדבר במי שבא ספק כרת לידו ולא ידע אם עבר עליו אם לאו, כגון חלב ושומן לפניו, וכסבור ששתייהן היתר, ואכל את האחת. אמרו לו אחת של חלב היתה, ולא ידע אם זו של חלב אכל, הרי זה מביא אשם תלוי ומגין עליו כל זמן שלא נודע לו שודאי חטא, ואם נודע לו לאחר זמן יביא חטאת... (יט) אשם הוא אשם אשם - ... ואם תאמר **מקרא שלא לצורך הוא**, כבר נדרש הוא בתורת כהנים...

רמב"ן ויקרא פרק ה

וטעם אשם תלוי, מפני שבעליו סבור שאין עליו עונש כי לא נודע שחטא, מפני זה החמיר עליו הכתוב בספקו יותר מודאו, והצריכו איל בכסף שקלים, ואלו נודע חטאו היה מביא חטאת בת דנקא. וקראו אשם לאמר שהוא בשני סלעים כאשמות החמורים, לרמוז לו שאם יהיה נקל בעיניו ולא יביא כפרתו שמים יהיה בעונו. וזה טעם אשם הוא אשום אשם לה' (פסוק יט). יאמר כי הקרבן הזה אעפ"י שהוא בא על הספק אשם הוא, כי אשום אשם לה' היודע כל תעלומות, ואם אולי חטא לו יענישנו...

ספורנו ויקרא פרק ה

(יז) ואשם ונשא עונו. כבר קבלו ז"ל (נזיר כג, א) שזה מדבר באשם תלוי, שאינו יודע אם חטא ואם לאו. ועל זה אמר ונשא עונו כפי הראוי לו, אם חטא בשוגג, או לא נפל בחטא אבל **היה עונו שלא נזהר עד שנפל בספק**, וכפי עונו ישא העונש:

(יט) אשם הוא. אף על פי שלפעמים יובא זה הקרבן והוא לא נכשל באותו החטא, לא יחשוב החושב שמכניס בזה חולין לעזרה, כי אמנם הוא קרבן אשם על כל פנים, אף על פי שלא נכשל באותו החטא שנפל בו הספק, והטעם הוא כי אשום אשם לה', **כשלא נזהר בדבר עד שנפל בספק**:

ספר החינוך פרשת ויקרא מצוה קכח

משרשי המצוה, **שיהיה האדם זהיר וירא חטא** ויעיין בכל מעשיו עיון טוב לבל יכשל בדבר עבירה, ועל כן הצריכתו התורה להביא קרבן **כשלא נזהר יפה במעשיו עד כדי שלא יוולד עליו ספק זה**.